

Folketingets Europaudvalg

Den 13. marts 2003

FVM 029

Folketingets Europaudvalg har med skrivelse af 5. marts februar 2003 (alm. del - bilag 668) udbedt sig besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 63

”Ministeren bedes - som lovet på Europaudvalgsmødet den 18. februar 2003 - oversende et notat der sammenligner ambassadør Harbinsons udspil i WTO-forhandlingerne med EU's udspil og situationen i dag.”

Svar

Der henvises til vedlagte notat.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

9. kontor

J.nr.: 1997-660-0001

Den 10. marts 2003

Bo Eske Nielsen

Notat om WTO – status for landbrugsforhandlingerne

Baggrund

WTO-medlemslandene forpligtede sig i Doha, Qatar i november 2001 til inden udgangen af marts 2003 at vedtage modaliteter på landbrugsområdet, d.v.s. retningslinjer for de bindende forpligtelser, som medlemslandene skal indgå i forbindelse med den samlede WTO-aftale, der skal indgås senest januar 2005.

Det er på den baggrund, at formanden for WTO's landbrugskomite i særlig samling, ambassadør Stuart Harbinson, den d. 12. februar 2003 fremsatte sit første udkast til modaliteter. Harbinson bebudede allerede i dette udkast, at der ville blive fremsat et revideret udspil på baggrund af WTO-medlemslandenes reaktioner. En række lande og landegrupper – herunder EU – har allerede udarbejdet forslag til modaliteter på landbrugsområdet i WTO, der har været basis for udkastet fra Harbinson.

Det bemærkes, at udkast til EU's udspil til modaliteter blev den 18. december 2002 oversendt til Folketingets Europaudvalg. Den endelige udgave af EU's udspil blev den 31. januar 2003 oversendt til Folketingets Europaudvalg. Harbinsons udkast til modaliteter blev oversendt den 18. februar 2003 til Folketingets Europaudvalg som supplerende aktuelt notat.

De væsentligste elementer i ambassadør Stuart Harbinsons første udkast til modaliteter på landbrugsområdet i WTO:

Harbinsons udkast blev offentliggjort d. 17. februar 2003.

Markedsadgang

Told

Toldreduktioner foreslås gennemført som et simpelt gennemsnit for alle landbrugsprodukter og med et minimum per enkelt toldlinje. Udgangspunktet er medlemmernes bundne todsatser, som opgjort i det enkelte medlems landelister, d.v.s. niveauet ved afslutningen af Uruguayrundens implementeringsperiode (år 2000).

Toldreduktionerne foreslås gennemført i tre bånd, hvorved de nuværende højeste toldsatser får de største toldreduktioner:

- Toldsatser over 90 % reduceres gennemsnitligt 60 % og minimum 45 % pr. toldlinje.
- Toldsatser mellem 90 % og 15 % reduceres gennemsnitligt 50 % og minimum 35 % pr. toldlinje.
- Toldsatser på 15 % og derunder reduceres gennemsnitligt 40 % og minimum 25 % pr. toldlinje.

Toldreduktionerne skal gennemføres over 5 år med lige store reduktioner hvert af årene.

Udviklingslande får mulighed for at erklære et vist antal landbrugsprodukter som ”strategiske produkter” ud fra hensyn som bl.a. fødevareforsyningsikkerhed og land-distriktsudvikling m.v. Sådanne strategiske produkter kan, bortset fra en gennemsnitlig toldreduktion på 10 % og minimum 5 % pr. toldlinje, undtages fra WTO-reglerne. For alle andre landbrugsprodukter fra udviklingslandene i WTO gælder følgende toldreduktioner gennemført i tre bånd:

- Toldsatser større end 120 % reduceres gennemsnitligt 40 % og minimum 30 % pr. toldlinje.
- Toldsatser mellem 120 % og 20 % reduceres gennemsnitligt 33 % og minimum 23 % pr. toldlinje.
- Toldsatser på 20 % og derunder reduceres gennemsnitligt med 27 % og minimum 17 % pr. toldlinje.

Toldreduktionerne for udviklingslandene skal gennemføres over 10 år.

Toldkvoter.

Der foreslås en udvidelse af de eksisterende toldkvoter (med særlig nedsat toldsats) til 10 % af det nuværende indenlandske forbrug – idet medlemmerne dog kan nøjes med at øge toldkvoten for visse produkter til 8 %, hvis toldkvoten for andre produkter samtidig øges til 12 %.

Udviklingslandene skal ikke gennemføre en forøgelse af toldkvoterne for de undtagne ”strategiske produkter”, mens de skal gennemføre en mindre toldkvoteforøgelse for øvrige ikke-undtagne landbrugsprodukter.

WTO-Landbrugsaftalens særlige sikkerhedsklausul.

I udkastet foreslås, at landbrugsaftalens særlige sikkerhedsklausul udløber enten lige efter udløbet af implementeringsperioden for toldreduktionerne eller 2 år efter denne periodes udløb.

For så vidt angår ”strategiske produkter” vil udviklingslandene fortsat kunne anvende landbrugsaftalens særlige sikkerhedsklausul.

Importstatshandelsselskaber

Importstatshandelsselskaber skal ifølge udkastet undergives disciplinering under WTO-landbrugsaftalen.

Eksportkonkurrence

Eksportsubsidier

For et sæt af landbrugsprodukter, der repræsenterer mindst 50 % af det samlede loft for et WTO-medlems tilladte niveau for eksportsubsidiering, foreslås over 5 år en gradvis reduktion, således at eksportsubsidierne er udfaset efter 6 år. For øvrige landbrugsprodukter foreslås en udfasning over 9 år.

For udviklingslandenes vedkommende foreslås samme fremgangsmåde, men med en udfasning over 10 år.

Eksportkreditter

I udkastet foreslås, at eksportkreditter og eksportkreditgarantier skal disciplineres under WTO-landbrugsaftalen.

Fødevarerhjælp

I udkastet foreslås, at fødevarerhjælp skal disciplineres under WTO-landbrugsaftalen, og kun ydes i ren gaveform som katastrofe- og nødhjælp.

Intern støtte

Gul boks

Indholdet af WTO-landbrugsaftalens gule boks foreslås ikke ændret, men den handelsforvridende interne støtte (Aggregate Measurement of Support (AMS)) foreslås reduceret med 60 % over 5 år. På produktniveau foreslås det, at støtten ikke må overstige gennemsnittet af niveauet i basisperioden 1999-2001. Udviklingslandene skal reducere deres AMS-støtte med 40 % over en periode på 10 år.

(WTO landbrugsaftalens gule boks omfatter nationale landbrugspolitiske foranstaltninger, der er knyttet til produktionen, og som derfor har en forvridende effekt på markederne og handlen. Som følge af Uruguay-runden er denne støtte blevet reduceret med 20 %.)

Blå boks

Udbetalingerne under blå boks foreslås reduceret med 50 % over en implementeringsperiode på 5 år. Et gennemsnit af medlemsstatens notificerede støtteniveau 1999-2001

foreslås som referenceår for reduktionen. Alternativt skal reduktionen indregnes i medlemsstaternes reduktionsforpligtelse (gul boks).

Udviklingslandenes udbetalinger under den blå boks foreslås reduceret med 33 % over 10 år.

(WTO landbrugsaftalens blå boks omfatter direkte betalinger knyttet til faktor-anvendelse i forbindelse med produktionsbegrænsende støtteordninger, der ikke på samme måde som foranstaltningerne i den gule boks er genstand for reduktionskrav. I EU drejer det sig om arealtilskud og dyrepræmier.)

Grøn boks

Landbrugsaftalens grønne boks foreslås bevaret og undtaget i medlemsstaternes reduktionsforpligtelse. Dog foreslås kriterierne for støtteudbetalinger under den grønne boks strammet op, ligesom dyrevelfærd nu indgår som et element i grøn boks.

(WTO landbrugsaftalens grønne boks omfatter foranstaltninger, der ikke eller kun i minimalt omfang, har produktions- eller handelsforstyrrende effekter. Sådanne foranstaltninger kan anvendes af de enkelte WTO-lande uden begrænsninger.)

WTO-landbrugsaftalens art. 6.4 (de minimis undtagelse)

De minimis adgangen i landbrugsaftalen foreslår Harbinson for de industrialiserede medlemslande reduceret over 5 år til 2,5 % fra det nuværende niveau på 5 %.

Udviklingslandenes nuværende niveau på 10 % i de minimis undtagelse foreslås opretholdt.

(Landbrugsaftalens de-minimis undtagelsesmulighed muliggør, at støtte som er under 5% af produktionsværdien for de enkelte vareområder for industrilandene og 10 % for udviklingslandene kan (og bliver) kan undtages fra reduktionskrav.)

Mindst udviklede lande

Det foreslås, at de mindst udviklede lande slet ikke skal underlægges reduktionsforpligtelser i nogen form.

Endvidere foreslås det, at industrialiserede medlemslande bør give told- og kvotefri adgang for import fra de mindst udviklede lande.

De væsentligste elementer i EU's modalitetsudspil.

EU's forslag til modaliteter på landbrugsområdet i WTO blev vedtaget på Rådsmødet (Generelle anliggender) d. 27. januar 2003 og er følgende oversendt til WTO's landbrugskomite.

Det foreslås, at reduktionsforpligtelserne i en ny landbrugsaftale skal tage udgangspunkt i den fulde gennemførelse af landbrugsaftalen fra Uruguay-runden, d.v.s. i de bundne niveauer i 2000. Med start i 2006 skal gennemførelsen af reduktionerne for I-lande ske over 6 år og for U-lande over 10 år. Kommissionen foreslår således samme aftalemodel som benyttet i Uruguay-runden.

Markedsadgang

Told

Den nuværende lineære reduktionsformel fra Uruguay-runden skal ifølge forslaget være toldreduktionsformlen også i den kommende runde, d.v.s. udgøre en gennemsnitlig reduktion på 36% og minimum 15% for hver enkelt toldlinje.

Toldkvoter

Der foreslås ingen konkret forhøjelse af gældende toldkvoter. Kommissionen foreslår, at alle I-lande og de mest udviklede U-lande skal give told- og kvotefri adgang til deres markeder for al import fra de fattigste U-lande. Dette har EU allerede forpligtet sig til at gøre med EBA - "Everything But Arms" - beslutningen.

I-lande skal samtidig sikre, at toldfri adgang for U-landenes eksport af landbrugsprodukter udgør mindst 50% af deres totale import fra U-lande.

Det fremgår yderligere, at administrationen af toldkvoter bør forbedres således, at ydede koncessioner resulterer i reel mulighed for markedsadgang.

Sikkerhedsklausulen

Landbrugsaftalens særlige beskyttelsesklausul (Special Safeguard (SSG) ønskes opretholdt. Klausulen giver mulighed for at indføre særtold ved unormalt lave priser på verdensmarkedet og/eller ved stærkt stigende import.

Geografiske betegnelser

I udkastet fastslås, at en afgørende del af mange landbrugsprodukters værdi er produktets geografiske betegnelse. Hvis geografiske betegnelser ikke beskyttes, vil deres værdi forringes afgørende. Der foreslås derfor etableret en liste af navne, som for nærværende anvendes af andre end rettighedshaverne i oprindelseslandet, med henblik på at forbyde andre producenters vildledende og illoyale brug.

Eksportkonkurrence

Eksportstøtte

Kommissionen foreslår en gennemsnitlig nedskæring på 45 % af budgetudgifterne under forudsætning af, at alle former for eksportstøtte behandles på samme måde.

Eksportkreditter for landbrugsvarer

Statsgaranterede eksportkreditter for landbrugsvarer (værdier og mængder) skal gøres bundne og til genstand for reduktionsforpligtelser i samme omfang som andre eksportsubsidier.

Det foreslås dog, at visse produkter (det fremgår ikke hvilke) og U-lande skal undtages fra restriktioner.

Fødevarerhjælp

EU foreslår, at fødevarerhjælp skal ydes i tilfælde af katastrofe- og nødhjælp – *ikke* som et instrument til at komme af med overskudsproduktion. Fødevarerhjælp bør ydermere ydes i form af naturalier og i ren gaveform for ikke at forøge U-landenes gældsbyrde. Det foreslås, at WTO medlemmer, hver gang de har mulighed for det, bør give direkte kontantbidrag til køb af fødevarer i modtagerlandet eller fra andre udviklingslande.

Eksporterende statshandelsselskaber

For så vidt angår statshandelsselskaber foreslås, at al illoyal handelspraksis afskaffes. Statshandelsvirksomheder må ikke eksportere til priser lavere end de priser, som de har betalt til producenterne for de pågældende varer.

Intern støtte.

Gul boks

EU foreslår en reduktion på 55 % i WTO-medlemslandens interne støtte (Total Aggregate Measurement of Support (AMS)), i forhold til Uruguayrundens niveau og lineære reduktionsmetode.

Blå boks

EU ønsker landbrugsaftalens blå boks bevaret. Begrundelsen er, at foranstaltningerne under blå boks har vist sig at være mindre forstyrrende for samhandlen end gul boks foranstaltninger. Det bemærkes, at EU i WTO længe har været anklaget for at udbe-tale omfattende og markedsforstyrrende areal- og dyrepræmier.

Grøn boks

EU ønsker den grønne boks i landbrugsaftalen bibeholdt. EU foreslår, at foranstaltninger, der imødegår ”vigtige samfundsmæssige målsætninger” skal integreres i den grønne boks. Der nævnes miljøbeskyttelse, landdistriktsudvikling og dyrevelfærd. Støtte

til miljøbeskyttelse, landdistriksudvikling og dyrevelfærd skal hovedsagelig foregå under den grønne boks. De to førstnævnte områder er delvis dækket ind i den nuværende aftale, mens dyrevelfærd ikke er.

Landbrugsaftalens de minimis undtagelse

EU ønsker de minimis undtagelsen i art. 6 i landbrugsaftalen helt afskaffet for så vidt angår udviklede lande.

Ikke-produktspecifik støtte

For så vidt angår ikke-produktspecifik støtte ønskes en klar definition.

(Forslaget må anses for at være rettet mod lande, som i stort omfang har notificeret støtte under disse regler, hvorved man har undgået at notificere støtten som gul boks foranstaltning.)

Ikke-handelsmæssige hensyn

I underpunktet fødevarerikkerhed understreges i forslaget, at det er vigtigt at få konkretiseret den opstramning af forsigtighedsprincippet jf. SPS-aftalens art. 5.7, som følger af flere WTO panelafgørelser. Der er ikke fra EU's side noget ønske om en egentlig genforhandling af SPS-aftalen.

I forslaget anføres, at visse samfundsmål som miljøbeskyttelse, landdistriksbevarelse, biologisk mangfoldighed, landdistriksudvikling og dyrevelfærd bør kunne indgå i landbrugsaftalens grønne boks.

I forslaget understreges særligt tre elementer. Det første er vigtigheden af, at foranstaltninger, der virker miljøbeskyttende, bør optages i landbrugsaftalen. Det andet er, at foranstaltninger, der tager sigte på at fremme landdistriksudviklingen, i nødvendigt omfang bør være omfattet af landbrugsaftalen. Det tredje er forslaget om, at ekstraomkostninger, der kræves for at opfylde dyrevelfærdsnormer, ikke skal betragtes som handelsforstyrrende. Disse omkostninger bør ifølge Kommissionens forslag fritages for nedsættelsesforpligtelser i WTO, når det klart kan dokumenteres, at de er en direkte følge af skærpede normer og derfor ikke eller kun i minimal grad forstyrrer handlen.

Mærkning

Endelig ønsker EU en tydeliggørelse af kriterier og retningslinjer for gennemførelsen af obligatorisk mærkning.

Fredsklausulen

EU ønsker, at fredsklausulen skal fortsættes efter 31. december 2003.

(Fredsklausulen beskytter Uruguayrundens forhandlingsresultat på landbrugsområdet mod andre WTO-medlemslandes indsigelser baseret på andre dele af WTO aftalesættet, her-under primært aftalen om subsidier og udligningstold (SCM-aftalen).)

Særlig og differentieret behandling af udviklingslandene

EU anerkender behovet for at sikre, at U-landene drager fordel af ekspansionen i verdenshandlen. Dette opnås ved at give U-landene bedre markedsadgang, samtidig med at anerkende vigtigheden af fødevarerforsyningsikkerhed og acceptere de svageste udviklingslandes behov for at opretholde en beskyttelse, så de får en rimelig tid til at tilpasse sig. I den forbindelse foreslås følgende:

- Etableringen af en "fødevarerforsyningskasse", der, med henblik på at sikre fødevarerforsyningsikkerheden, skal muliggøre gennemførelsen af yderligere toldnedsættelser for at tage hensyn til U-landenes betænkeligheder vedrørende følsomme landbrugsafgrøder.
- Alle I-lande skal sikre, at mindst 50 % af deres import af landbrugsvarer fra U-landene er til nultold.
- Toldfri og kvotefri adgang for al import af landbrugsvarer fra de mindst udviklede lande til I-lande og til mere udviklede U-lande.
- En gennemgang af landbrugsaftalens "de minimis" klausul med henblik på yderligere fleksibilitet for så vidt angår U-landene.
- En væsentlig reduktion af toldsatseskalering (stigende toldsats med stigende forarbejdningsgrad) på produkter af særlig interesse for U-lande.
- Mulighed for U-lande for at støtte deres landbrugssektor af udviklingshensyn, såfremt sådan støtte ikke henregnes som handelsforstyrrende støtte.
- Det foreslås, at de nye forpligtelser begyndende i 2006 for U-lande gennemføres over en tiårig periode.

Konsekvenser for EU af EU's modalitetsforslag i forhold til situationen i dag.

EU's øvre loft for den handelsforvridende interne landbrugsstøtte, udgør i WTO-sammenhæng 67,159 mia. Euro årligt, opgjort efter "Aggregate Measurement of Support-metoden (AMS).

I EU's nye forhandlingsudspil i WTO (modalitetsforslaget) foreslås en reduktion i dette støtteloft på 55 %. EU's nye WTO-loft vil herved blive 30,220 mia. Euro årligt ved afslutningen af implementeringsperioden.

Det seneste tilgængelige tal for EU's interne støtte notificeret til WTO er meddelt i juni 2002, og dækker perioden 1999/2000. Det viser en udnyttelse på 47,885 mia. Euro årligt, hvilket indebærer et reduktionskrav for EU på 17,665 mia. Euro årligt ud fra det for budgetårene 1999/2000 notificerede for at kunne nå under det nye WTO-loft i slutåret.

Kommissionen har ikke opgjort tal for perioder senere end 1999/2000, og fastholder, at man af forhandlingsmæssige årsager ikke ønsker at specificere EU's faktiske støtteudnyttelse for de seneste år.

EU's loft i WTO for eksportstøtte på landbrugsområdet i 2000 er 7,448 mia. Euro, hvilket udgør summen for alle produktgrupper.

Ifølge Kommissionens oplysninger i januar 2003 under diskussionen af EU's modalitetspapir på landbrugsområdet i WTO udgjorde EU's eksportstøtte i 2001 henholdsvis 2,763 mia. Euro i GATT-året og 3,4 mia. Euro ifølge EU's regnskabsår.

Forslaget om en yderligere nedskæring af eksportstøttens omfang på gennemsnitlig 45 % af budgetudgifterne vil føre til et nyt loft for EU på 4,096 mia. kr.

Konsekvenser for EU af Harbinsons første udkast til modaliteter

Harbinson foreslår i sit udkast, at den handelsforvridende interne støtte (AMS-støtte) reduceres med 60 % over en implementeringsperiode over 5 år.

EU's nuværende AMS-loft er for nuværende 67,159 mia. Euro årligt. Efter Harbinsons forslag vil EU's nye loft således blive 26,864 mia. Euro årligt efter afslutningen af implementeringsperioden. EU's seneste notificerede udnyttelse (budgetårene 1999-2000) udgør 47.588 mia. Euro årligt. Dette indebærer et reduktionskrav for EU på 20,694 mia. Euro årligt ud fra det for budgetårene 1999-2000 notificerede for at kunne nå under det nye WTO-loft i slutåret.

Harbinson foreslår endvidere, at loftet for den blå boks med budgetår 1999-2001 som referencegrundlag reduceres til 50 % i 2009. Harbinsons forslag vil medføre, at EU's direkte støtte i 2009 skal være reduceret til 12,5 mia. Euro baseret på budgetudgifterne i 1999-2001. Samtidig viser Kommissionens budgetoverslag for direkte støtte i EU-25, at Harbinsons forslag vedrørende blå boks reduktion vil kræve en reduktion på 28 mia. Euro i 2013.

Harbinson foreslår, at eksportstøtten til landbrugsprodukter udfases helt efter 6 år, d.v.s. en eliminering i slutåret af EU's eksportstøtte, som i 2001 udgjorde henholdsvis 2,763 mia. Euro i GATT-året og 3,4 mia. Euro ifølge EU's regnskabsår.

